

FARNÍ INFORMÁTOR

3. NEDĚLE ADVENTNÍ – 11. PROSINCE 2005

Duch můj plesá v Bohu mém!

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, uposlechněme adventní výzvy, která k nám promlouvá z dnešní liturgie a s důvěrou předložme Bohu své prosby:

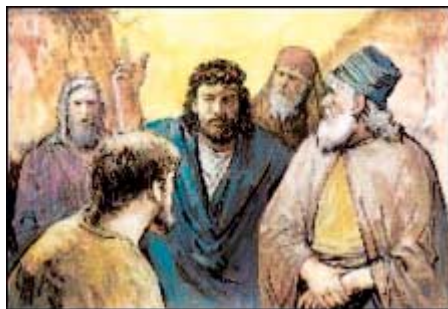
L: PANE, OBNOV NÁS SVÝM DUCHEM.

- Prosme za lidi světa, aby nežili v klamně iluzi, že smysl života najdou i bez Boha, ale v pokorném zpytování svědomí našli odvahu přistoupit k Božímu milosrdenství, které trvá od pokolení do pokolení k těm, kdo se ho bojí.
- Prosme, abychom v důvěrné modlitbě poznávali cesty Boží prozřetelnosti, a tak ve všech životních situacích, dokázali děkovat Bohu, zkoumali co je dobré a toho se drželi.
- Prosme za všechny pokřtěné naší farnosti, aby si uvědomili, že doba adventní je výzvou k vyrovnání cest Pánu a ke svědectví o světle, které vzešlo nad temnotami lidských dějin.
- Prosme za křesťany, aby dobu adventní prožívali jako čas vnitřního obrácení a přistoupili ke svátosti smíření.
- Prosme za všechny věrné zemřelé, aby pro neporušenost víry v Toho, který živil jejich naději, došli blaženého patření na Boží tvář.

K: Všemohoucí Bože, tys pomazal svým Duchem starozákonní proroky a v plnosti času jsi poslal svého Pomazaného – Krista. Dej, ať v jeho síle dokážeme hlásat radostnou zvěst chudým, obvázat ty, jimž puká srdce, oznámit zajatým propuštění, svobodu uvězněným. Neboť Ty žiješ a kraluješ na věky věků.

L: Amen.

LITURGICKÉ TEXTY 3. NEDĚLE ADVENTNÍ

1. ČTENÍ – Iz 61,1-2a.10-11

Duch Pána, (duch) Hospodinův, je nade mnou, protože mě Hospodin pomazal, poslal mě zvěstovat radostnou zprávu chudým, obvázat ty, jimž puká srdce, oznámit zajatým propuštění, svobodu uvězněným, hlásat Hospodinovo milostivé léto. Radostí jásám v Hospodinu, má duše plesá v mém Bohu, neboť mě oblékl v roucho spásy, oděl mě šatem spravedlnosti jako ženicha okrášleného věncem, jako nevěstu ozdobenou šperky. Jako země rodí rostlinstvo, jako zahrada dává vzejít své setbě, tak Pán, Hospodin, dá vyrašit spravedlnosti a slávy před všemi národy.

ŽALM LK 1

Velebí – má duše Hospodina – a můj duch jásá v Bohu, mém spasiteli, – neboť shlédł na svou nepatrnou služebnici. – Od této chvíle mě budou blahoslavít – všechna pokolení, že mi učinil veliké věci ten, který je mocný. – Jeho jméno je svaté – a jeho milosrdenství trvá od pokolení do pokolení – k těm, kdo se ho bojí. Hladové nasýtil dobrými věcmi – a bohaté propustil s prázdnou. – Ujal se svého služebníka Izraele, – pamatoval na své milosrdenství.

2. ČTENÍ – 2 SOL 5,16-24

Bratři! Stále se radujte. Bez přestání se modlete. Ve všech životních podmínkách děkujte (Bohu). Tak to Bůh pro vás chce v Kristu Ježíši. Nezhášejte oheň Ducha, nepodceňujte dar promlouvání z vnuknutí, ale všechno zkoumejte, a co je dobré, toho se držte. Varujte se zla, ať se objevuje pod jakoukoli tvářností. Sám Bůh pokoje kéž vás dokonale posvěť. Ať si uchováte ducha neporušeného a duši i tělo neposkvrněné pro příchod našeho Pána Ježíše Krista. Věrný je ten, který vás povolává, a on to také splní.

EVANGELIUM - JAN 1,6-8.19-28

Byl člověk poslaný od Boha, jmenoval se Jan. Přišel jako svědek, aby svědčil o světle, aby všichni uvěřili skrze něho. On sám nebyl tím světlem, jen měl svědčit o tom světle.

A toto je Janovo svědectví, když k němu židé z Jeruzaléma poslali kněze a levity, aby se ho otázali: „Kdo jsi?“ Vyznal to a nezapřel. Vyznal: „Já nejsem Mesiáš.“

Zeptali se ho: „Co tedy jsi? Eliáš?“

Řekl: „Nejsem.“

„Jsi ten Prorok?“

Odpověděl: „Ne.“

Řekli mu tedy: „Kdo jsi? Ať můžeme dát odpověď těm, kdo nás poslali. Co říkáš sám o sobě?“

Řekl: „Já jsem hlas volajícího na poušti: ‚Vyrovnejte cestu Pánu‘, jak řekl prorok Izaiáš.“

Někteří z poslů byli farizeové. Ti se ho zeptali: „Proč tedy křtíš, když nejsi ani Mesiáš, ani Eliáš, ani ten Prorok?“

Jan jim řekl: „Já křtím vodou. Mezi vámi stojí ten, koho vy neznáte; ten, který má přijít po mně; jemu nejsem hoden rozvázat řemínek u opánku.“

To se stalo v Betánii na druhé straně Jordánu, kde Jan křtil.

CESTY PÁNĚ

(úvaha Jeho Eminence Tomáše kardinála Špidlíka S.I., čestného občana Pustiměře)

„Připravujte cesty Páně!“ (srov. Mt 11,10; Lk 7,27). Bůh bydlí, řečeno obrazně, vysoko na nebi. Cesta, která k němu vede, jde tedy buď od spodu nahoru nebo shora dolů. Člověk po ní touží vystoupit, ale jde-li po ní Bůh, sestupuje. Jakým způsobem může Bůh sestupovat? Přidržíme-li se biblické mluvy, řekneme, že Bůh sestupuje svým slovem, mluví, ale tím volá k

existenci. „Bůh řekl a bylo“, čteme hned v první kapitole Geneze. Obloha i země, všechna jejich krása, byly povolány k existenci z ničeho. Ale takový je v podstatě i člověk. Vidíme to na příkladu klasických povolání, o kterých nám vypravuje Písmo. Na počátku vyvoleného národa je Abrahám (Gn 12 násl). Má se stát otcem velkého národa. Ale nemá děti, jeho žena je neplodná. David se má stát zakladatelem národní dynastie. Má k tomu však minimální předpoklady. Je poslední syn z posledního kmene. Jeremiáš má mluvit jménem Božím k lidu a omlouvá se, že neumí ani dobře otevřít ústa (Jr 1,6). Později ani apoštolové, povolání Kristem, aby šli do celého světa a učili všechny národy, nemají k tomu přirozené předpoklady ani jazykové ani kulturní. A slyší to povolání v naprosto nečekaných okamžicích. Sv. Matouš sedí u celnice, aby počítal peníze (Mt 9,9), sv. Pavel dokonce Kristovy stoupence pronásleduje. Proto on sám to nejvíc pociťuje jako div: „To, co jsem, jsem z milosti Boží“ (1 Kor 13,10).

V této souvislosti nás tedy překvapí napomenutí, abychom cesty Páně připravili, aby po nich mohl snadněji k nám přijít. Jak připravit cestu toho, o kom nevíme kdy a jak přijde? Sv. Tomáš Akvinský mluví o nutnosti dispozice ke všemu, co se má stát. Tak se to děje v přírodě, tak tomu je i v duševním životě. Nebudou-li mraky, nečekejme déšť; jsme-li hlubší, nepoučí nás přednáška. V tom smyslu je tedy logické, že musíme připravit cesty Bohu, má-li k nám přijít. Ale jak to uděláme, když nevíme, kdy a jak se k nám přiblíží? Obrazně bychom mohli odpovědět tímto způsobem. Čekáme návštěvu přítele, napíšeme mu tedy: Musíš přijet tehdy a tehdy, tím a tím vlakem, jinak mně nenajdeš doma. Jiný naopak napíše: Přijed', kdy chceš a jak chceš, já se přizpůsobím tvé návštěvě. Tento druhý způsob dispozice miluje Bůh k tomu, aby nás navštívil svou milostí.

Jak to vypadá konkrétně? Představme si mladého člověka, který se má rozhodnout jaké povolání si zvolí. Jde-li o první typ, řekne Bohu: Rozhodl jsem se, že budu studovat právo a stát se advokátem. Prosím tě, abys ke mně přicházel touto cestou. Druhý typ naopak jde na pouť na Hostýn a tam se modlí: Pane Bože, ukaž mně cestu, po které mám jít, pak si jsem jist, že mně jistě pomůžeš. To platí nejenom pro povolání advokáta, ale pro každé jiné, i pro povolání ke kněžství nebo k řeholnímu životu. Přijde např. mladé děvče k duchovnímu poradci: „Chtěla bych být řeholní sestrou.“ Co jí odpoví dobrý duchovní

otec? „Je to dobré a pěkné přání, ale napřed se ptejme a zkoumejme, chce-li vás tam mít také Bůh a poprosme ho, aby vám dal nějaké dobré znamení, že ta cesta je pro vás.“

Tento základní postoj je dobrý a spasitelný nejenom pro velká životní rozhodnutí, ale i pro každou denní iniciativu. Světcí se před každou prací modlili: „Bože, osvět' mne, abych zvolil to správné, abych dělal to, co je moje poslání!“ Ale nevede to snad ke komplikování života nebo naopak k pasivitě? Vždyť osobní iniciativa je životní svěžest a síla. Zase musíme odpovédět na základě zkušenosti světců. Neměli dojem, že se jim důvěrou v Boha život komplikuje, ale že se naopak příjemně zjednoduší. Máme-li na neznámé cestě při sobě někoho, kdo nás vede, osvobodíme se od starostí a bázlivosti.

Ale co říci o té námitce, že ztrácíme osobní iniciativu tím, když se dáváme vést od jiného? V tomto případě musíme rozlišit, kdo je ten jiný, kým se dáváme vést. Je-li to jenom člověk, pak je skutečně užitečné vychovávat se k samostatnosti. Matka, která pořád chce

vést za ruku dítě, je nakonec rozmazlí nebo naopak v něm probudí vzdorovitost. Lidé, kteří nás vedou, nám ukládají jejich vlastní vůli zvenčí a to se stává v jistých okamžicích násilím. Naopak Bůh nás raději vede vnitřními inspiracemi, vnuknutími, která vycházejí ze srdce. Nejlepším příkladem jsou inspirace umělců.

Když pozorujeme umělecké dílo, které má opravdovou hodno-tu, říkáme: Zde se

umělec cele vyjádřil, zjevil nám úplně své nitro. Ale jak to souvisí s tím, co říkají oni sami? Oni tvrdí něco zásadně opačného: „Přišla mi inspirace, Múza, jakási nadzemská bytost mně vnukla myšlenku tak silně, že nejsem schopen jí odporovat. Musím vytvořit dílo podle této inspirace a ne jinak.“ Víme dobře, jak dokáží být umělci tvrdohlaví: „Nemohu jinak, musím ten obraz namalovat tak a tak.“ Marně ho přemlouvají, aby ustoupil, že jinak obraz neprodá a že na výstavě propadne.

Filosof Frank, žák Berďajeva, který analyzuje vznik uměleckého díla se ptá: Dá se to ospravedlnit, aby se dal umělec tak ovlivnit inspirací bez schopnosti vzdorovat? Vždyť je to násilí, ne sice vnější, ale vnitřní. Pěkná je odpověď, kterou si sám dává na tuto otázku. Říká, že musíme rozlišovat, od koho to vnuknutí přichází. Přichází-li od Boha, pak si můžeme být jisti, že Bůh neničí naši svobodu, naopak ji posiluje, protože Duch sv. bydlí v našem srdci a je Duch svobody. Proto je, říká Frank, každé pravé umění v jádře náboženské, i když se to hned nejeví. Naopak falešné umění je druh d'ábelské posedlosti, zbavuje svého tvůrce lidské důstojnosti.

To, co je řečeno o tvořivosti umělecké, platí analogicky o vši lidské činnosti. Člověk je obraz Boha stvořitele, je proto stále tvořivý. Každý by rád vytvořil něco, co jiní neudělali, lépe než jiní. Proto má každý plnou hlavu inspirací. Ale stále se musí ptát: od koho přicházejí? Jsou shodné s myšlenkami Božími, s povoláním, které mi dal? Ten, kdo se tak stále ptá a kdo se naučil rozlišovat, stále připravuje cestu Páně a ke své radosti zjistí, že Pán k němu stále přichází, jak slíbil: „Přijďme k němu a příbytek si u něho učiníme“ (Jn 14,21).

„MY HLÁSÁME PÁNA JEŽÍŠE KRISTA“ (2Korint'anům 4,5)

VÍRA V KRISTA DNES A NA POČÁTKU CÍRKVE

*/1. adventní kázání papežského kazatele P. Raniero Cantalamessy, ofm,
v kapli Redemptoris Mater ve Vatikáně, 2. prosince 2005/*

Svatý Otče, v této chvíli chci udělat dvě věci: poděkovat Vám za důvěru, kterou jste mi svěřil, když jste mne požádal, abych pokračoval ve svém povolání kazatele Papežského domu, a současně bych Vám - jako Petrovu nástupci - chtěl vyjádřit svou naprostou poslušnost a oddanost.

Myslím, že není krásnějšího způsobu, jak vás pozdravit na počátku nového pontifikátu, než odvolat se na paměť a hledat, jak vyjádřit postoj víry, na němž Kristus založil Petrův primát. „Na této skále – tak parafrázuje sv. Augustin Kristova slova – postavím víru, kterou jsi vyznal. Na tom, žes vyznal: ‘Ty jsi Kristus, Syn Boha živého’, založím svou Církev“.

Proto jsem uvažoval zvolit jako téma adventních kázání „víru v Krista“. V této první meditaci se budu snažit načrtnout situaci panující v naší společnosti pokud jde o víru v Krista a lék, který nám Boží slovo nabízí, jak jí čelit. V následujících setkáních se zamyslíme nad tím, co nám dnes říká Janova a Pavlova víra v Krista, víra niceského koncilu a víra, prožívaná jeho Matkou Marií.

Jakou roli má Ježíš v naší společnosti a v naší kultuře? Domnívám se, že se v tomto ohledu dá mluvit o Kristově přítomnosti-nepřítomnosti. V jisté rovině – totiž rovině sdělovacích prostředků obecně – Ježíš Kristus je značně přítomen, je přímo „Superstar“, podle titulu známého muzikálu, který mu byl věnován. V nekonečné sérii vyprávění, filmů a knih spisovatelé manipulují postavou Krista, mnohdy pod záminkou nových chimérických historických dokumentů o něm. Posledním a nejagresivnějším příběhem z této dlouhé řady je Da Vinciho kodex. Stal se skoro módou, téměř literárním druhem. Spekuluje se o širokém ohlasu, který má Ježíšovo jméno a o tom, co představuje pro širokou část lidstva, aby se zajistila rozsáhlá reklama za nízkou cenu. A to je literární parazitizmus.

Z jistého pohledu tedy můžeme říci, že Ježíš Kristus je v naší kultuře značně přítomen. Díváme-li se však na oblast víry, do níž patří na prvním místě, zjišťujeme naopak znepokojivou nepřítomnost, ne-li přímo odmítání jeho osoby.

V co ve skutečnosti věří ti, kdo se v Evropě i jinde označují za „věřící“? Většinou věří v existenci nejvyšší Bytosti, Stvořitele, věří, že existuje „posmrtný život“. To je však deistická víra, která ještě není vírou křesťanskou. Maje na paměti proslulé rozlišení Karla Bartha, je to náboženství, ale ještě ne víra. Různé sociologické průzkumy dokládají tuto skutečnost i v zemích a krajích se starobytlou křesťanskou tradicí, jakým je i kraj v němž jsem se narodil, v Marce. Ježíš Kristus je v tomto druhu náboženského přesvědčení prakticky nepřítomen.

Také dialog mezi vědou a vírou, který se znovu stal tolik aktuální, aniž by to měl v úmyslu, klade Krista do závorky. Jeho předmětem je Bůh, Stvořitel. Historická postava Ježíše z Nazareta tu nemá místo. K témuž dochází i v dialogu s filozofií, která se raději než historickými skutečnostmi zabývá metafyzickými pojmy.

Na světové scéně se tak opakuje to, k čemu došlo při Pavlově kázání na Areopágu v Athénách. Dokud apoštol mluvil o Bohu „který stvořil svět i vše, co obsahuje“ a z jehož „rodu jsme“, naslouchali mu athénští mudrci se zájmem. Jakmile však začal mluvit o Ježíši Kristu „vzkříšeném z mrtvých“, odpověděli zdvořilým „o tom si tě poslechneme někdy jindy“ (*Skt 17,22-23*).

Stačí letmý pohled do Nového zákona, abychom poznali, nakolik jsme se v tomto případě vzdálili původnímu významu slova „víra“ v Novém zákoně. Víra, která ospravedlňuje hříšníky a uděluje Ducha svatého (*Gal 3,2*), jinými slovy, víra, která zachraňuje, je pro sv. Pavla víra v Ježíše Krista, v jeho velikonoční tajemství smrti a zmrtvýchvstání. I pro Jana je víra, „která přemáhá svět“, vírou v Ježíše Krista. Píše: „Kdo vítězí nad světem, ne-li ten, kdo věří, že Ježíš je Syn Boží.“ (*1Jan 5,4-5*).

Tváří v tvář této nové situaci je prvním úkolem, abychom my jako první učinili velké vyznání víry. Ježíš nám řekl: „Důvěřujte mi, já jsem přemohl svět“ (*Jan 16,33*). Nepřemohl jen tehdejší svět, ale svět navždy, v tom, co se v něm vzpírá a staví proti evangeliu. Tedy žádný strach či odevzdanost osudu. Proroctví o nevyhnutelném konci Církve a křesťanství v budoucí technologické společnosti přivádějí k úsměvu. Máme mnohem věrohodnější proroctví, kterého je třeba se držet: „Nebe a země pominou, ale má slova nepominou“ (*Mt 24,35*).

Nemůžeme však zůstat nečinní; musíme se chopit činu, abychom dokázali náležitým způsobem odpovědět na výzvy, kterým v naší době čelí víra v Krista. Jsem přesvědčen, že k re-evangelizaci post-křesťanského světa je nezbytné poznat cestu, po níž kráčeli apoštolové při evangelizaci před-křesťanského světa! Tyto dvě situace mají mnoho společného. A právě to bych chtěl nyní vynést na světlo: jak vypadá první evangelizace? Jakou cestou se ubírala víra v Krista, když dobývala svět?

Všichni autoři Nového zákona ukazují, že na straně čtenářů předpokládali existenci a poznání jisté společné tradice (paradoxie), která vychází od pozemského Ježíše. Tato tradice má dva aspekty, či dvě složky: první se nazývá „kázání“ či hlásání (kerygma), jež oznamuje, co Bůh vykonal v Ježíši z Nazareta; a složku zvanou „učení“ (didaché), jež představuje etické normy pro správné jednání věřících. V různých listech sv. Pavla se toto rozdělení odráží, jejich úvod totiž tvoří část kerygmatická z níž pak vychází druhá část povahy parenetické neboli praktické.

Kázání, či kerygma, se nazývá „evangelium“; učení, neboli didaché, se naopak nazývá Kristův „zákon“, nebo přikázání, jež je obsažen v lásce. První z těchto dvou věcí – kerygma neboli evangelium – je tím, co dalo vznik Církvi. Druhá část – zákon, neboli láska – jež z první části vyvěrá, je tím, co naznačuje Církvi ideál morálního života, jenž „utváří“ víru Církve. V tomto smyslu apoštol rozlišuje své dílo „otce“ ve víře, ve vztahu ke Korintským, od díla „pedagogů“ co přišli po něm. Říká: „Já jsem vás prostřednictvím evangelia zrodil v Kristu Ježíši“ (*1Kor 4,15*).

Víra, jako taková vzchází jen v přítomnosti kerygmatu, neboli hlásání. „Jak mohou uvěřit – píše apoštol, když mluví o víře v Krista – jestliže o Něm neslyšeli? A jak mohou uslyšet bez hlasatele?“ (*Řím 10,14*). Doslova: „bez toho, aniž by kdo hlásal kerygma (*choris keryssontos*). A uzavírá: „Víra tedy závisí na (naslouchání) kázání“ (*Řím 10,17*), kde „kázáním“ se rozumí „evangelium“ neboli kerygma.

V knize *Úvod do křesťanství* Svatý Otec Benedikt XVI., tehdejší profesor teologie, osvětlil hluboké důsledky této skutečnosti. Píše: „Ve formulí ‘víra je ze slyšení’... je jasné zaměření na rozlišení mezi vírou a filozofií ... Ve víře se dává přednost slovu před

myšlenkou ... Ve filozofii předchází myšlenka slovu; je tedy plodem úvahy, jež se posléze snaží vyjádřit slovy... Víra však vždy přichází k člověku zvenčí ... není prvkem, nad nímž by přemýšlel, nýbrž je mu sdělen, takže mu vychází ve formě na níž nemyslel ani myslet nemohl, přímo jej oslovuje a zavazuje“.

Víra tedy pochází z naslouchání kázání. Ale co je přesně předmětem „kázání“? je známo, že v Ježíšových ústech je to velká zvěst, která promlouvá na pozadí jeho podobenství, a z níž vyvěrají všechna jeho učení: „Přišlo k vám Boží království!“ Ovšem jaký obsah má kázání v ústech apoštolů? Odpovídá se: Boží dílo v Ježíši z Nazareta! Je to pravda, ale je tu ještě něco mnohem užšího, co je klíčícím jádrem všeho a co, vzhledem ke zbývajícimu, je jako radlice, onen druh břitu před pluhem, který jako první rozbíjí půdu a dovoluje pluhu vyznačit rýhu a obracet hlínu.

Tímto nejužším jádrem je zvolání: „Ježíš je Pán!“, pronášeným a přijímaným s úžasem víry „státu nascenti“, neboli v samotném zrození. Tajemství tohoto slova je takové, že jej nelze pronést „než pod působením Ducha svatého“ (1Kor 12,3). Samo pak dává vejít do spásy tomu, kdo věří v jeho zmrtvýchvstání: „Pokud ústy vyznáváš že Ježíš je Pán a v srdci věříš, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen“ (Řím 10,9).

„Jako stopa krásného korábu – řekl by Ch. Péguy – se rozšiřuje až zcela zmizí a vytratí se, ale začíná v bodě, kterým je sám koráb“, tak – dodávám – se šíří kázání Církve, až vytvoří nesmírnou stavbu nauky, ale začíná v jednom bodě a tím je kerygma: „Ježíš je Pán!“

Tím, čím bylo v Ježíšových kázáních zvolání: „Přišlo Boží království!“, tím je v kázáních apoštolů zvolání: „Ježíš je Pán!“ Není tu žádný protiklad, nýbrž dokonalá kontinuita mezi Ježíšem, který káže a hlásaným Kristem, protože říci: „Ježíš je Pán!“ je jakoby vyznat, že v ukřižovaném a zmrtvýchvstalém Ježíši se uskutečnilo Boží království a svrchované panství nad světem. Je třeba si dobře rozumět, abychom neupadli do nereálných rekonstrukcí apoštolských kázání. Po letnicích se apoštolé nevydávají kolem světa, aby stále a jen opakovali: „Ježíš je Pán!“ To, co konali, když měli poprvé v určitém prostředí hlásat víru, bylo spíše, že šli k srdci evangelia a pronášeli dvě skutečnosti: Ježíš umřel – Ježíš vstal z mrtvých; a důvod těchto dvou skutečností: umřel „za naše hříchy“; vstal z mrtvých „pro naše ospravedlnění“ (srv. 1Kor 15,4; Řím 4,25).

Pavel tak připomíná Korint'ánům to, co jim už hlásal, když byl u nich poprvé: „Připomínám vám, bratři, evangelium, které jsem vám hlásal a které jste přijali... Předal jsem vám, co jsem sám přijal: totiž, že Ježíš zemřel za naše hříchy ve shodě s Písmem, byl pohřben a třetího dne vzkříšen z mrtvých podle Písma“ (1Kor 15,1-4). To nazývá „evangeliem“. To je také jádrem Petrových řečí ve Skutcích apoštolů: „Vy jste zabili Ježíše z Nazareta, ale Bůh ho vzkřísil z mrtvých a ustanovil ho Pánem a Mesiášem“.

Hlásání: „Ježíš je Pán!“ – jak patrně – není ničím jiným, než závěrem těchto krátkých dějin - někdy skrytým jindy vysloveným – vyprávěným stále novou a živou formou, i když je v podstatě totožná a je současně tím, v čem jsou tyto dějiny shrnuty a stávají se činnými pro toho, kdo jim naslouchá. „Kristus Ježíš... se zřekl sám sebe ... stal se poslušným až k smrti a to k smrti na kříži. proto ho Bůh povýšil .. takže každý jazyk musí vyznat: Ježíš Kristus je Pán“ (Flp 2,6-11).

Prohlášení: „Ježíš je Pán!“ není tedy samo o sobě celým kázáním. Je však jeho duší a řekli bychom, osvěčujícím sluncem. Vytváří jistý druh spojení s Kristovými dějinami prostřednictvím „částičky“ slova a dává pomyslet – skrze analogii – na společenství, k němuž dochází s Kristovým tělem skrze částičku chleba v Eucharistii.

Přijít k víře je nečekaným a překvapivým otevřením očí tomuto světlu. V odkazu na své obrácení je Tertulián popisuje jako vyjítí z velkého temného lůna neznalosti a přenesení se

do světla Pravdy. Bylo to jako otevření se novému světu. První list Petrův to definuje jako přechod „z temnoty do obdivuhodného světla“ (*IPt 2,9; Kol 1,12ss*).

Uvedme některé charakteristiky kerygmatu. Má přitakávající a autoritativní povahu - jak dobře vysvětluje exegeta Heinrich Schlier – nikoli diskuzní či dialektickou. Nepotřebuje se ospravedlňovat filozofickými či apologetickými úvahami: buď se přijme nebo se nepřijme a hotovo. Není něčím, čím by se dalo disponovat, protože vším disponuje. Nikdo jej nemůže založit, protože je to sám Bůh, kdo jej založil a ono je pak základem existence. Je prorockou řečí v tom nejsilnějším slova smyslu.

Pohan Celsus ve II. století rozhořčeně píše: „Křesťané si počínají jako ti, kdo věří bez rozumu. někteří z nich totiž a ni nestojí o předkládání či přijímání důvodů stran toho, čemu věří a používají výrazů jako: „Nediskutuj, ale věř; víra tě spasí. Moudrost tohoto světa je zlem a hloupost je dobrem“.

Celsus (který se nám tu jeví mimořádně blízký moderním stoupencům slabého myšlení) v podstatě chtěl, aby křesťané představili svou víru dialektickým způsobem, totiž, aby ji ve všem a za všech okolností podřídili bádání a diskuzi, aby se tak dala zařadit do obecného rámce úsilí o sebepoznání člověka i světa- přijatelného i filozoficky -, jež zůstane navždy provizorní a otevřené.

Přirozeně, odmítnutí křesťanů poskytovat důkazy a přistoupit na diskuze se netýkalo celé pouti víry, nýbrž jen jejího počátku. Ani v této apoštolské době neutíkali před konfrontací a „předkládáním důvodů své naděje“ i Řekům (srv. *IPetr 3,15*). Důkazem jsou apologeti II.-III. století. Měli jen za to, že samotná víra nemůže z této konfrontace vzejít, ale musí jí předcházet jako dílo Ducha a nikoli rozumu. Tento ji může nanejvýš připravit a poté, co je přijata, ukázat její „rozumnost“.

Další charakteristika. Má – řekli bychom – explozivní či rašící povahu; podobá se spíše semeni, co dává vyrůst stromu, než zralému plodu na jeho vrcholku, kterým je v křesťanství především láska. Nedosahuje se koncentrací či shrnutím, jako by bylo morkem tradice; ale stojí stranou či lépe na počátku všeho. Z něj se vyvíjí vše ostatní, včetně čtyř evangelií, která byla napsána právě proto, aby ukázala kerygma.

V tomto bodě nastal vývoj odpovídající obecné situaci Církve. Podle toho nakolik se blížíme k režimu křesťanství, v němž vše kolem je křesťanské, či se za takové považuje, tím méně vnímáme důležitost počáteční volby, díky níž se stáváme křesťany, tím spíše, že křest se udílí běžně dětem, které nejsou s to činit vlastní rozhodnutí. To, nač se nejvíce klade důraz - pokud jde o víru – už není počáteční moment, zázrak nabytí víry, jako spíše doplnění a věrnost obsahům samotné víry.

Tato situace má dnes silný vliv na evangelizaci. Církve se silnou dogmatickou a teologickou tradicí (jakou je per excellence Církev katolická) riskují, že budou v nevýhodě, jestliže pod nezměrným dědictvím nauky, zákonů a institucí nenajdou ono prvopočáteční jádro, schopné samo o sobě probudit víru.

Stanout dnes před člověkem, často pustým jakéhokoli poznání Krista, s celou škálou této nauky je stejné jako bychom na bedra dítěte vložili některý z těžkých brokátových pluviálů. Z naší minulosti jsme připraveni být spíše „pastýři“ než „rybáři“ lidí. Jsme totiž spíše připraveni živit lidi, co přijdou do kostela, než přivádět nové lidi do Církve či znovu lovit ty, kdo se vzdálili a žijí na okraji. To je jedna z příčin, proč v jistých částech světa tolik katolíků opouští katolickou Církev kvůli jiným křesťanským skutečnostem; jsou

přitahování prostým, ale účinným hlásáním, které je uvádí do přímého kontaktu s Kristem a dává jim zakoušet sílu jeho Ducha.

Jestliže na jedné straně existuje důvod k radosti nad tím, že tito lidé znovu našli živou víru, je na druhé straně smutné, že aby tak mohli učinit, opustili svou Církev. S veškerým respektem a úctou, kterou musíme chovat vůči těmto křesťanským komunitám, jež nejsou všechny sektami (s některými z nich udržuje katolická Církev už po léta ekumenický dialog, což by zajisté nedělala v případě sekt!), je třeba říci, že nemají prostředky, jaké má katolická Církev, aby přivedly lidi k dokonalosti křesťanského života.

U mnoha z nich se vše od začátku až do konce točí kolem prvního obrácení, tak zvaného nového narození, zatímco pro nás katolíky je jediný počátek křesťanského života. Potom musí přijít katecheze a duchovní pokrok, jenž prochází sebezapřením, nocí víry, křížem až ke vzkříšení. Katolická Církev má nesmírně bohatou spiritualitu, množství svatých, učitelský úřad a především svátosti.

Je proto třeba, aby nám alespoň jedenkrát bylo předloženo jasné a prosté základní hlásání. Nejen katechumenům, ale všem, vzhledem k tomu, že většina věřících dnes neprošla katechumenátem. Právě v tom spočívá požehnání, kterým jsou dnes pro Církev některá nová církevní hnutí. Jsou místem, kde dospělí lidé mají konečně možnost naslouchat kerygmatu, obnovit svůj křest, vědomě se rozhodnout pro Krista jako svého osobního Spasitele a aktivně se podílet na životě své Církve. Prohlášení Ježíše Krista za Pána musí najít své čestné místo ve všech významných okamžicích křesťanského života. Snad nejpráhodnější příležitostí jsou pohřby, protože tváří v tvář smrti si člověk klade otázky, má otevřené srdce a je méně roztržitý, než jindy. Nic nemá člověku tolik co říci o smrti jako křesťanské kerygma - slovo, odpovídající problému.

Vyšli jsme z otázky: „jaké místo zaujímá Kristus v dnešní společnosti?“ Nemůžeme však skončit, aniž bychom si v této souvislosti položili ještě významnější otázku: „jaké místo zaujímá Kristus v mém životě?“ Připomeňme si Ježíšův rozhovor s apoštoly u Cézareje Filipovy: „Za koho lidé pokládají Syna člověka? ... A za koho mne pokládáte vy?“ (Mk 16,13-15) Pro Ježíše se nezdá být tím nejdůležitějším co si myslí lidé, nýbrž co si o něm myslí jeho nejbližší učedníci.

Shora jsem nastínil objektivní důvod, který vysvětluje důležitost hlásání Krista jako Pána v Novém zákoně: zpřítomňuje totiž spásné události a činí je působivými v tom, kdo je hlásá a připomíná. Existuje však i subjektivní a zásadní důvod. Říci „Ježíš je Pán!“ znamená učinit rozhodnutí. Je to jako bychom řekli: Ježíš Kristus je „mým“ Pánem; přiznávám mu veškeré právo nade mnou, přenechávám mu otěže svého života; už nechci žít „sám pro sebe“, nýbrž „pro něj, který pro mě umřel a vstal z mrtvých“ (srv. 2Kor 5,15). Prohlásit Ježíše za svého Pána znamená podříditi mu všechny oblasti svého života; nechat proniknout evangeliu do všeho, co konáme. Znamená to, abychom připomněli výrok ctihodného Jana Pavla II., „otevřít, ba dokořán rozevřít brány Kristu“.

Mnohdy se mi stalo, že jsem byl hostem v nějaké rodině a viděl jsem, k čemu dochází, když zazvoní domácí telefon a ohlásí se nečekaná návštěva. Paní domu si pospíší, aby zavřela dveře neuklizených pokojů, s neustlanou postelí, aby tak zavedla hosta do nejútulnější místnosti. S Ježíšem je třeba dělat pravý opak: otevřít mu právě ty „neuklizené pokoje“ života, především pokoj myšlenek ... Pro koho pracujeme a pro koho to děláme? Pro sebe samé nebo pro Krista, pro svou slávu či pro slávu Kristovu? To je nejlepší způsob, jak o tomto adventu připravit ty nejútulnější jesličky Kristu, co přichází o vánocích.

SCÉNÁŘ: OTEC PAVEL

NAKRESLIL: BRATR TOMÁŠ

Kolik místa potřebuje člověk

KRESLENÉ VYPRÁVĚNÍ NA
MOTIVY STARÉHO RUSKÉHO
PŘÍBĚHU Z DOBY KOZÁKŮ

KOZÁCI, POD VEDENÍM SVÝCH ATAMANŮ
OVLÁDALI ROZLEHLÉ PLÁNĚ MEZI
POLSKEM A RUSKEM.

UŽ JE TU ZAS TEN ROŽKIN

MĚŠTÁK
JEDEN

VAŠE ZEMĚ JE
NÁDHERNÁ.

ZA KOLIK
PRODÁTE?

PRYČ!
NEBOMĚ
KOUPI
TAKY!

POJĎ S NÁMI
K ATAMANOVÍ,
TEN ROZHOD-
NE.

KOZÁCI SVÉ ÚZEMÍ BEDLIVĚ STŘEŽILI
A JEN NĚRADI JE PRODAVALI.
ROŽKINOVÍ SVÍTILY OČI CHTIVOSTÍ.

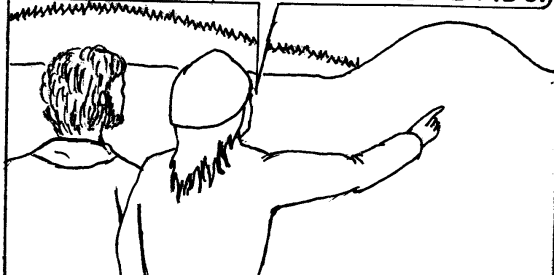
300 RUBLŮ VE ZLATĚ,

ALE...

TAK KOLIK
A ZA KOLIK?

KOUPIŠ TOLIK PŮDY, KOLIK OD
VÝCHODU DO ZÁPADU, SLUNCE
STACÍŠ OBEJÍT. PLATÍ SE PŘEDEM
VYCHÁZÍŠ TÁMHLE Z VRCHOLU
KOPCE. KDYŽ SE TAM NEVRÁTÍŠ
DO ZÁPADU, PENÍZE PROPADNOU!

DRUHÝ DEN PŘED VÝCHODEM SLUNCE.

PŘIPRAV SE, ROŽKINE.
SLUNCE UŽ VYJDE.

JESTLI SE SEM
ROŽKIN NESTIHNE
VRÁTIT DO ZÁ-
PADU, UTŘE NOS!

ČÁSTI BĚŽÍ ROŽKINE, UŽ BUDE
POLEDNE!

NEŽVANĚ
A PORADNĚ VY-
ZNACUJTE, CO
JE MOJE.

TVOJE TO BUDE,
AŽ SE ZAVČAS VRÁ-
TÍŠ NA KOPEC.

ODHAZUJE KABÁT...

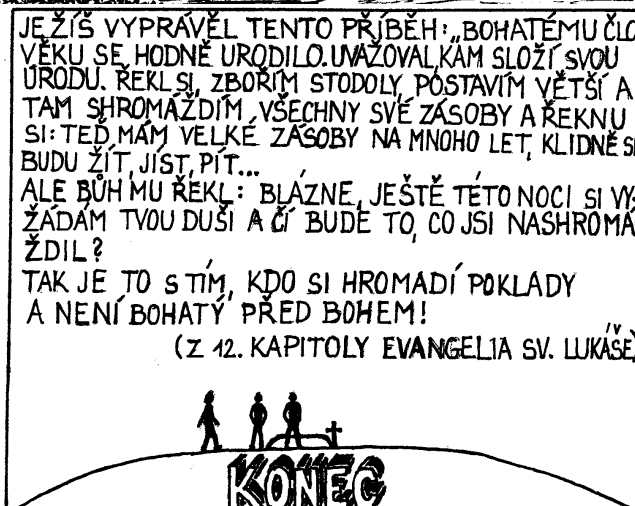
AŽ TO BUDE MOJE
KOUPIM SI DESET
TAKOVÝCH A JEDEN
TŘEBA ZLATĚJ.

UŽ BYLO POLEDNE.
ČÍM VÍC TOHO
ROŽKIN MĚL,
TÍM VÍC TOHO
JEŠTĚ CHTĚL.

UŽ BYCH SE MĚL
VRACET

NA VĚČNOST SI NEVEZMEME PENÍZE, POLE, DŮM..., ALE JEN SVÉ DOBRÉ SKUTKY.
TY BUDOU NAŠÍM BOHATSTVÍM!

„Lidé se mohou mýlit, Bůh však ve své prozřetelnosti zůstává neomylný“

Když Tomáš Špidlík – současný kardinál – dospěl v roce 1951 do Říma, měl za sebou už teologická studia v holandském Maastrichtu. Mladý jezuitský student odešel z vlasti – Československa - hned po válce, kdy využil stipendia vlámské jezuitské provincie, nabídnutého provincii české, zdecimované nacistickou okupací.

Zpočátku nepomýšlel na řeholní život: studoval jazyky – latinu a češtinu – na státní univerzitě v Brně, když Hitler v roce 1939 nařídil zavřít české vysoké školy. Student Špidlík měl odejít na nucené práce do Třetí říše, podobně jako jeho spolužáci. Zachránila jej však zásadovost s níž německý úředník, pověřený rozkazem zohlednil skutečnost, že Tomáši Špidlíkovi ještě není požadovaných dvacet, přestože mu scházel asi jen měsíc. Zůstal tedy doma. Nejdřív pracoval v železárnách a potom vstoupil do noviciátu jezuitů v Benešově u Prahy. Když i tento byl v roce 1942 nacisty uzavřen, byl poslán na moravský Velehrad. Odtud putoval do Maastrichtu.

Ani po skončení studií v Holandsku však netuší nic o své budoucnosti. Do vlasti se vrátit nemohl, protože tam se v únoru 1948 chopili moci komunisté a začali s krutým pronásledováním Církve, zvláště proti řeholnímu životu¹. Uvažovalo se proto o tom, že by P. Špidlík odešel do holandských misíí v Indonésii. Shodou okolností (mezi nimiž je i skutečnost, že staříčkový představený v Římě zapomněl na doporučující dopis), zůstává v Římě, který se měl stát jeho druhým domovem. Tady začíná svou činnost ve třech oblastech: stává se spirituálem papežské koleje Nepomuceným, pracuje ve vatikánském

¹ V dubnu 1950 byly všechny řeholní komunity zakázány. Jejich členové uvězněni a mnozí popraveni.. Otevřeny byly až v roce 1989.

rozhlase a studuje a později přednáší na Papežském orientálním institutu. Těmto třem činnostem zůstává věrný dosud.

Studium na Papežském orientálním institutu jej přivádí do styku s pestrým světem křesťanského Východu, na jehož dobrodružné objevování se vydává ve šlépějích Irénée Hausherra (1891-1978), jenž položil základy vědeckého poznání východní křesťanské spirituality. O něm „In memoriam“ napsal: „*P. Hausherr říkal, že není exegetou, ani teologem, ani vzdělavcem* (znal přitom dokonale řecky, syrsky, četl v arménštině i staroslověnštině). *Jeho dílo však dokazuje, že byl ve skutečnosti mnohem víc, než jen vzdělaným historikem východní spirituality, jehož kompetenci uznávají specialisté, byl totiž především učitelem moudrosti a křesťanského života pro duše, jež touží žít a rozvíjet svou víru*“. Jsou to léta, která předcházela II. vatikánskému koncilu, kdy Francie je vlastí znovuzrození patristických studií. Tak vzniká podle slov samotného prof. Špidlíka - 'největší dílo XX. století': *Dictionnaire de Spiritualité*, na němž po Hausherovi spolupracuje i Špidlík. Od této chvíle se jazykem jeho vědeckých prací stává francouzština. Následuje-li zpočátku svého učitele, netrvá dlouho a vydává se na „duchovní palouk“ křesťanského Východu po vlastních cestách, ba dokonce buduje nové stezky: jeho privilegovanou oblastí se stává slovanská spiritualita, tehdy takřka neznámá².

Upozorňuje na to už téma, které si zvolil pro svou doktorskou práci, věnovanou velkému mnišskému reformátorovi ruského středověku. Josefu Volokolamskému - *Joseph de Volokolamsk. Un chapitre de la spiritualité russe*. Následují monografie o sv. Bazilovi Velikém a sv. Řehoři Nazíanském, dvou Kapadočanech, k nimž se později vrátí v mnoha podrobnějších studiích. Řehoř, teolog a básník, vzbudí jeho sympatie nejen proto, že stejně jako všichni Otcové zachovává spojení vysoké teologie s hlubokou spiritualitou, čímž nedovoluje, aby se teologie prostřednictvím ryze rozumových spekulací stala «technologií», ale i pro svou touhu «nechat Boha mluvit řecky». Později to bude svatý Cyril, jenž se inspiroval Řehořem, aby dal Bohu promlouvat slovansky, k čemuž vytvořil abecedu a z řečtiny přeložil posvátné texty, čímž položil základy kultury slovanských národů. Bazil zase živil teologické úvahy T. Špidlíka, především pak svou morální praxí, jakož i sofiologickým chápáním kosmu, v němž odhaluje chvějící přítomnost stvořitelského Božího slova. Už v úvodu své knihy *La Sophiologie du s. Basile*, Špidlík uvádí vyznání sv. Bazila: „*Mnoho času jsem věnoval marnosti, skoro celé mládí jsem ztratil tím, abych nabyl poznání, které je u Boha bláznovstvím. Jednoho dne jsem se konečně probral jakoby z hlubokého snu a obrátil svůj zrak k úchvatnému světlu evangelijní pravdy. Tehdy jsem spatřil zbytečnost moudrosti knížat tohoto světa, jejichž panství pomijí. Hořce jsem oplakával svou bídu a prosil, aby mi dal vůdce, který by mne uvedl do pravidel zbožnosti*“ (dopis 223).

Rozhodujícím impulsem k duchovnímu a teologickému myšlení T. Špidlíka však bylo bádání o Teofanu Затворниковi, klasiku ruské spirituality a autoru ruské Filokalie (Dobrotoljubie). Aby dílo *Le cœur et l'Esprit (Srdce a Duch)* mohlo v roce 1965 spatřit světlo světa bylo třeba překonat mnoho překážek. Právě skončil II. vatikánský koncil a otevřel mnohé nové obzory. Přesto však ještě nebylo zvykem mluvit o „duchovním vnímání“, o srdci jako „trůnu Ducha svatého“, považovat „vnímání čistého srdce“ za „neomylné“ či mluvit o „duchovní tripartitě“ svatého Ireneae z Lyonu, který nahlíží dokonalého křesťana jako složeného z těla, duše a Ducha svatého. Ruské dogmatické

² Jako mistrovské dílo se často uvádí jeho článek „*Spiritualité orthodoxe*“ v *Dictionnaire de Spiritualité* XI (1982), 972-1001. (Najdu-li někdy chvíli, tak tuto stat' přeložím do Informátora).

příručky, v nichž se říká, že víra se rodí „v oblasti citu“ a je jím „zahřívána“ se ovšem vystavovaly nepochopení. Je nepochybně zásluhou T. Špidlíka, že dnes slovanská spiritualita došla uznání pro své úzké spojení s pravdami víry a svou originalitu. Na stránkách nejvyzrálejšího díla T. Špidlíka, *L'idée russe - Une autre vision de l'homme*³, se jako zlatá nit odvíjí snaha ukázat hodnotu slovanského přispění k evropskému duchovnímu myšlení. Jde o pojednání o teologické antropologii, tak jak ji vypracovali nedávní ruští myslitelé, kteří se vyznačovali znamenitou schopností asimilovat západní vlivy, naroubovat je na kořeny vlastní byzantsko-slovanské tradice a tak vypracovat originální syntézu. Právě toto umění - často velmi protřpěné - vypracovat osobní syntézu tím, že se učené pravdy nechají projít srdcem, má T. Špidlík před očima, když v tomto díle představuje jeho autory. Má-li francouzský myslitel Olivier Clément za to, že nedávní ruští myslitelé svým personalizmem dovedli k završení teologickou antropologii Otců, a tím přispěli k evropskému myšlení, pak na stránkách *Ruské ideje* nacházíme důkaz. Jestliže T. Špidlík zasvětil svůj život studiu spirituality křesťanského Východu na Západě, činil tak ne proto, aby ji stavil proti té západní anebo ji nahrazoval, nýbrž aby prohloubil evropskou duchovní syntézu či, řečeno známými slovy Jana Pavla II., aby Církev znovu „dýchala oběma plícemi“.

I své jmenování kardinálem spatřuje T. Špidlík jako uznání tohoto úsilí, jež sdílí mnoho jeho spolupracovníků a přátel jak na Východě, tak na Západě. Vytvořit duchovní syntézu, to je podle něj naléhavá výzva pro Evropu v období globalizace. Taková syntéza se musí nezbytně odvíjet od ideje osoby, protože tato je nejvyšší metou židokřesťanské tradice, kterou si ovšem Evropa stěží osobuje.

A tady moravský teolog nabízí slovanský přínos evropské kultuře, jejíž abstraktnosti může spiritualita srdce přinést pojem živé, dialogální a transcendentní pravdy, které je nejdůstojnější lidské osoby. Aktuálnost úvah ruských myslitelů, obsažených v *Ruské ideji*, stejně jako i skutečnost, že mezi prvními čtenáři figurují dva vrcholní evropští politici Eduard Balladur a François Mitterand, inspirovaly filozofa Karla Máchu k šťastnému označení „příručka pro státníky“.

Kardinál Špidlík je přesvědčen, že jednota mezi lidmi není nikdy výsledkem abstraktních idejí, které snadno degenerují v ideologie, ani není plodem hledání společného minima, vycházejícího z požadavků společné lidské přirozenosti, nýbrž je plodem mezilidských vztahů ve svobodě a vzájemném úctě. Pro budoucnost evropského křesťanství je proto zásadní vytvořit síť kontaktů mezi muži a ženami, usilujícími o dialog víry a kultury, teologie a umění, tradice a modernosti.

³ Troyes, Fates, 1994 (*Ruská idea – jiný pohled na člověka*).

V roce 2001 přijal v Moskvě T. Špidlíka ruský pravoslavný patriarcha Alexej II. a setrval s ním v tříčtvrtěhodinovém rozhovoru o situaci víry v Evropě a přitom mu děkoval za práci, kterou vykonal, aby dal poznat světu ruskou spiritualitu. Rovněž je významné, že poprvé jako kardinál veřejně vystoupil v Rumunsku, kde jej metropolita Daniil uvítal jako „teologa nerozdělené Církve“. Tato slova jsou odleskem skutečnosti, že nový kardinál dosvědčuje právě ve složité církevní situaci Rumunska, že jednota je možná, a to i prostřednictvím svých mnohých teologických knih, přeložených do rumunštiny a rozšířených mezi pravoslavné i katolíky (jeho knihy se dokonce používají jako učebnice!).

V této souvislosti je třeba především připomenout jeho trilogii o východní spiritualitě, která vedle už zmíněných děl, je vrcholným plodem jeho badatelské práce: 1) *La spiritualité de l'Orient chrétien. Manuel systématique*. 2) *La spiritualité de l'Orient chrétien. La prière*. 3) *Questions Monastiques en Orient*. Zvláště první díl – Systematická příručka, se stal neodmyslitelným studijním pramenem ve všech částech světa: vyšel francouzsky a byl přeložen do italštiny, řečtiny, češtiny (*Spiritualita křesťanského Východu*), ruštiny, ukrajinštiny, i do dalších jazyků, mezi nimiž je třeba zmínit anglické vydání, které nejprve vyšlo ve Spojených státech a pak v Indii. Zvláštní význam mají spisy T. Špidlíka pro východoevropské řecko-katolíky, kterým pomáhají s obnovou vlastní tradice, která byla přerušena z důvodu komunistického pronásledování, jemuž byli vystaveni v minulém století. Avšak nejsou to pouze knihy, ale především přednášky v Římě na Orientálním Institutu, Gregoriánské univerzitě, Teresianum, v Saint Paul (Minnesota, USA) či v africké Kinshase, totiž živý kontakt s českým jezuitou, který – jak mohu sám z vlastní zkušenosti doložit – byl vysoce ceněn jako skutečný pedagog, který nepřednáší pouze „čistou vědu“, ale moudrost, totiž teologii, která vyvěrá z života a k životu se obrací. Čtyřicet let svého dlouhého akademického života zasvětil Orientálnímu institutu. Mezi jeho žáky je asi desítky stávajících pravoslavných biskupů, a rovněž – i když po krátkou dobu – i současný ekumenický patriarcha Bartholomaios I.

Žít jako jezuita a současně se věnovat východní spiritualitě nebylo nikdy pro T. Špidlíka protichůdné. Naopak, studium východních pramenů mu umožňovalo začlenit sv. Ignáce do

kontextu všeobecné tradice. Při poznávání velkých učitelů duchovního života, od otců pouště až po ruské starce, odhaloval v zakladateli Tovaryšstva Ježíšova skutečného duchovního otce. Stejná metoda mu dovolila předkládat s velkou svěžestí ignaciánské meditace. T. Špidlík tak přispěl k východisku z klišé o nesmiřitelnosti latinské katolické spirituality a východní pravoslavné. V téže linii dokázal, že stálá

S generálním představeným jezuitů Peterem Hansem Kolvenbachem

modlitba, totiž prostá modlitba srdce, známá na Západě díky *Upřímným vyprávěním ruského poutníka svému duchovnímu otci*, není výhradním dědictvím byzantského

Východu, ale setkáváme se s ní i u světců, považovaných za ryze západní. Není totiž vázána na nějakou zvláštní techniku a už vůbec ne na slova „Ježíšovy modlitby“, ale je ideálem každé opravdové spirituality: neustále naslouchat hlasu Ducha, jenž sídlí v čistém srdci.

Kardinál Špidlík je znám i svým humorem. To nikterak nevylučuje, aby měl dosti realistické vidění současného světa, který neváhá přirovnávat ke konci římského impéria, ukazujíc, jak evropská společnost, nemocná svým abstraktním myšlením odloučeným od života, „umírá“. Snad právě proto se neohlíží příliš zpátky, ale hledí do budoucna, v přesvědčení, že i dnes promlouvá a působí Boží Duch, a to mnohdy nečekaně co do způsobu i míst, mimo jakoukoli logiku a čistě lidské výpočty. Rád ukazuje Bibli jako nejvěrnější ilustraci faktu, že Boží království není závislé na vnějších podmínkách. Bůh volá i dnes a povoláním poskytuje ochranu i nezbytný čas, aby naplnili svěřené poslání. S roztomilou ironií odhaluje tyto tajemné Boží zásahy i ve svém životě: nacisté, aniž by to tušili, usnadnili jeho volbu pro řeholní život; potom je to představený, který zapomene poslat list, a tím se mu otvírá pobyt v Římě. „Lidé se mohou mýlit, Bůh však ve své prozřetelnosti zůstává neomylný“, uzavírá kardinál s úsměvem na rtech. Snad právě zde spočívá nevyčerpatelný zdroj jeho veselí, které jej neopustilo ani před papežem a římskou kúrií během exercicií, které dával v postní době roku 1995. Sám Jan Pavel II. to vzpomněl: otec Špidlík „mluvil často s humorem: o exerciciích nescházel ani úsměv. A to je dobré znamení!“ Jeho humor není pouze odleskem české povahy, která se často utíká k žertům, aby tak vyvážila mnohdy extrémní protiklady života, ale vzhledem k jeho náboženskému rázu, se lze odvolat na humor židovský: židé se totiž dokáží smát nikoli, aby si usnadnili život, nýbrž proto, že i uprostřed nepříznivých situací poznávají, že je Bůh miluje a chrání. Může to být i důsledek toho, že město Boskovice, kde se kardinál Špidlík 17. prosince 1919 narodil a kde prožil své dětství, patřilo k významným střediskům židovské kultury na Moravě. Ať už je tomu jakkoli, pro něj víra v Boha znamená důvěřovat Bohu, který je Otcem, tedy někomu, s kým se dá kdykoli mluvit; a to je smysl modlitby.

Ani akademická činnost, která vyžadovala práci v knihovně a v samotě vlastního pokoje, nevzdálila T. Špidlíka reálnému životu. Stále se podílel na pastorační činnosti: jako spirituál, kazatel, exercitátor, ale také apoštolátu pera, a to jak korespondencí se vzdálenými lidmi, kteří jej žádali o radu, tak prostřednictvím knih. Do vlasti promlouval každý týden na vlnách vatikánského rozhlasu. Jeho knihy se však do rodné země legálně nedostaly. Ba co víc, komunistický režim nejenže systematicky rušil vysílání vatikánského rozhlasu, ale vlastnění knih Tomáše Špidlíka bylo trestným činem rozvracení republiky! Své knihy psal T. Špidlík většinou francouzsky a posléze byly překládány

Dar starosty Boskovic při návštěvě rodiště, 22.2.2004 – obraz města

do dalších jazyků, mezi nimi se v poslední době nachází i arabština. Při jejich počítání včetně překladů docházíme k úctyhodnému číslu 145 titulů publikovaných do současnosti, nepočítaje spousty hesel pro různé slovníky. V různých periodikách publikoval celkem 600 článků a statí. Vzhledem k tomu, že vyšly v různých koutech světa je skoro nemožné je všechny shrnout. Zcela jedinečným dosud nevídanou publikací, která je skutečným

přehledem duchovního života jsou Prameny světla. Tato asi pětiset stránková kniha je souhrnem textů, jež poprvé zazněly na vlnách Rádía Vatikán. T. Špidlík se tu zabývá téměř všemi aspekty křesťanského života z víry.

Vloni uplynulo půl století od chvíle, kdy hlas P. Špidlíka poprvé zazněl na vlnách papežského rádia. Během čtyřiceti let putování duchovní pouští, kdy se v komunistickém Československu nesměly vydávat náboženské knihy, byly tyto týdenní relace v češtině mnohdy jedinou katechezí pro věřící „umlčené Církve“. Kromě toho to bylo mnoho publikací morálky, askeze a spirituality, které byly česky vytištěny v Římě a tajnými cestami se dostávali do rukou Čechů a Slováků ve vlasti. Ateistický režim v Praze však vliv P. Špidlíka nelibě nesl. Důkazem tohoto bylo mučení a následná vražda Špidlíkova synovce Pavla Švandy, studenta brněnské techniky v říjnu 1981, který byl krátce po své návštěvě u strýce v Římě komunistickou státní bezpečností svržen do propasti Macocha. Na toto kruté barbarství zrádného komunizmu jsem vzpomněl právě ve chvíli, kdy jsme se v procesí blížili k sousoší Kalvárie v Pustiměři. Nevinně prolitá krev kardinála synovce splývala se slovy Krista, umírajícího na kříži: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí“. Tyto skutečnosti také vysvětlují, proč se T. Špidlík nemohl po válce vrátit do vlasti (dokonce ani na pohřeb své matky!) Krátkou návštěvu mohl vykonat až po „Pražském jaru“ za Dubčeka v roce 1968. Až „sametová revoluce“ v roce 1989 ukončila jeho více než půl století trvající exil. Působivý však byl okamžik, kdy v roce 1998 sám prezident Václav Havel dekoroval starého kněze nejvyšším státním vyznamenáním, Řádem T. G. Masaryka. Dlouho na sebe nenechala čekat ani akademická ocenění. Teologické fakulty státních univerzit v Olomouci (1997) a v Praze (1998) udělily emeritnímu profesorovi doktoráty *honoris causa*. Navíc bylo započato s publikováním celého jeho díla v češtině. Prof. Špidlík byl zván na konference a přednášky na univerzitách a vedl i duchovní cvičení České biskupské konference. Za svůj přínos k „uzdravení paměti“ kolem tragické postavy českého reformátora Jana Husa, převzal v roce 1999 papežský řád *Pro Ecclesia et Pontefice*. Nebyla proto překvapením zpráva, která zazněla z Říma o slavnosti sv. Václava, hlavního patrona českého národa, že Tomáš Špidlík byl jmenován kardinálem. Na celém světě byla přijata s velkou radostí nejen u katolíků, ale i u protestantů a pravoslavných. První blahopřejný fax přišel z Tajze od *frère* Rogera Schutze. Mezi prvními byli i ekumenický cařihradský patriarcha Bartholomaios I. Také z Moskvy přicházely všemi dostupnými cestami projevy radosti. V České republice pak tato zpráva měla nebývalý ohlas ve všech státních veřejných sdělovacích prostředcích. Nikdy předtím nebyl dán takový prostor představiteli Církve, a to jak v interview tak relacích, které jeho osobnost prezentovaly s nesmírnou sympatií.

V listopadu minulého roku (22.11.2003) vzdal kardinálu Špidlíkovi hold i italský prezident Carlo Azeglio Ciampi, který mu předal zlatou medaili za přínos pro italskou kulturu a umění. Tímto vysokým vyznamenáním byla oceněna skutečnost, že ve své osobě, kardinál příšedší z Moravy, vytvořil úžasnou syntézu české kultury, jejímž je nositelem a kultury italské, v níž žije už více než půl století. Vskutku nádherné blahopřání budoucí Evropě. Kardinálské kolégium si vybralo právě kardinála Špidlíka, aby v Michelangelově Sixtínské kapli pronesl poslední exhortaci ke konkláve, jež zvolilo 265. Petrova nástupce – Benedikta XVI. Letos, 16. června, převzal v Neapoli první cenu "Corrada Ursiho" za svůj přínos pro porozumění mezi národy prostřednictvím médií a 6. srpna 2005 mu vzdává svůj hold i starobylá Pustiměř, která mu uděluje první čestné občanství v dějinách místa, jehož dějiny psala kultura Apoštolů Slovanů, královské rody i benediktinský klášter Ježíšova dětství.

V ROZHOVORU S KRISTEM O ZÁKLADECH RODINY

/JAN PAVEL II. O GENERÁLNÍ AUDIENCI 5. ZÁŘÍ 1979/

Dvakrát - během rozhovoru s farizeji, kteří mu položili otázka o nerozlučnosti manželství, - se Ježíš Kristus odvolal na „počátek“. Hovor proběhl následovně: „... přišli k němu někteří farizeové, aby ho zkoušeli a zeptali se ho: „Je dovoleno, aby muž zapudil svou manželku z jakéhokoli důvodu?“ On odpověděl: „Nečetli jste, že Stvořitel je od počátku stvořil jako muže a ženu a řekl: Proto opustí muž otce i matku a připojí se ke své manželce a ti dva budou jedním tělem? Takže už nejsou dva, ale jedno tělo. Co spojil Bůh, člověk nerozlučuje“. Namítli mu: „Proč tedy Mojžíš nařídil dát ji rozlukový list a propustit ji?“ Ježíš jim odpověděl: „Pro tvrdost vašeho srdce vám Mojžíš dovolil zapudit vaše ženy, ale na počátku tomu tak nebylo“ (Mt 19,3ss; srv. Mk 10,2ss).

Kristus nepřipouští diskuzi v rovině, na kterou se jeho tazatelé snaží uvést, v jistém smyslu neschvaluje dimenzi, kterou se snaží problému dát. Vyhýbá se zapletení do právně-kazuistických kontroverzí. Naopak se dvakrát odvolává na „počátek“. Tímto jednáním činí jasný odkaz na slova knihy Genезis, která i jeho tazatelé znají z paměti. Z těchto slov dávného zjevení Kristus čerpá závěr a rozhovor končí.

„Počátek“ je tedy tím, o čem mluví kniha Genезis. Proto Kristus cituje ve zkrácené formě Genezi. „Stvořitel na počátku stvořil muže a ženu“, zatímco celý původní úryvek zní doslova takto: „Bůh stvořil člověka ke svému obrazu, k obrazu Božímu ho stvořil; stvořil ho jako muže a ženu. Nato se Mistr odvolává na Genezi 2,24: „Proto opustí muž svého otce i svou matku a připojí se ke své ženě. A budou jedním tělem“. Citujíc tato slova téměř „*in extenso*“, úplně, Kristus jim ještě výslovněji dává normativní charakter. Ten je zřejmý z toho, že Kristus se neomezuje pouze na samotnou citaci, ale dodává: „Tak už nejsou dva, ale jedno tělo. Co tedy Bůh spojil, člověk nerozlučuje“. Ono „nerozlučuje“ je určující. Ve světle tohoto Kristova slova, ohlašuje Geneze 2,24 princip jednoty a nerozlučnosti manželství jako samotný obsah Božího slova, vyjádřeného v dávném zjevení.

V tomto bodě by se dalo říci, že je problém vyčerpán, že totiž Ježíšova slova potvrzují věčný zákon, formulovaný a ustanovený Bohem od „počátku“ jako stvoření člověka. Mohlo by se také zdát, že Mistr, když potvrzuje tento počáteční zákon Stvořitele, nedělá nic jiného než že výslovně stanoví jeho vlastní normativní smysl, odvolávaje se na prvotního Zákonodárce. Nicméně, tento určující výraz: „od počátku“, dvakrát opakovaný, zjevně přivádí tazatele k tomu, aby se zamysleli nad tím, jak byl v tajemství stvoření utvořen člověk, právě jako „muž a žena“, aby správně pochopili normativní význam slov Geneze. A není to o nic méně platné pro současné tazatele, stejně jako to nebylo pro ty tehdejší. Proto, s ohledem na to všechno, se musíme postavit právě do pozice těch, kdo se Krista dotazují dnes.

„Pilot křesťanství“

Luca Cordero di Montezemolo, ředitel Ferrari, předal v pondělí 5. prosince papeži Benediktu XVI. – „pilotu křesťanství“ - volant Formule 1. Montezemolo, který je rovněž ředitelem automobilky FIAT současně předal papeži šek na 950.000 euro, jež Svatý Otec věnuje na charitativní účely. Suma pochází z dražby exkluzivního modelu vozu Ferrari „Enzo“, který stáj věnovala v lednu papeži Janu Pavlu II. Audienci byli přítomni i někteří představitelé Ferrari, mezi nimi např. Piero

Ferrari, syn zakladatele a viceprezident automobilky. „Volant F1 světového šampionátu pro jeho Svatost Benedikta XVI., pilota křesťanství“ – stálo v komentáři k symbolickému daru, který Montezemolo předal papeži. „Svatosti, je velmi složitý“, vysvětloval Montezemolo, když popisoval, jak náročné je řídit vůz. Papež nato žertovně podotkl, jak „složitý“ je řízení Církve.

OLYMPIJSKÝ OHEŇ V ŘÍMĚ

Mírové poselství, jež má za sebou 2.700 let je připraveno projít křížem krázem celou Itálií. Olympijský oheň zažehnutý 27. listopadu v řecké Olympii dospěl 8. prosince do Říma, aby završil své putování v místě konání ZOH v Turíně. Při jeho přijetí na Quirinale, italský prezident Ciampi mj. řekl: „*Prométheův oheň znamená zrození civilizace, ale v dějinách nepřivedl lidi k nápravě – a to a ni v dávnověku, ani v dobách moderních – aby opustili barbarství. Tento oheň neustával hořet v srdcích lidí ani v dobách hrůz. Přispěl k renesanci lidské civilizace pokaždé, když byla vystavena nebezpečí. Olympiáda je dávným ritem, který moderní svět oživil. Sport nás*

vede k tomu, abychom měli před očima člověka. Připadá všedním rčení, že 'důležité je zúčastnit se'. Ale není tomu tak. V tomto výroku je obsaženo výchovné poselství, jehož potřebu si uvědomujeme především dnes, ve světě ovládaném zoufalou horečkou konkurence, která nám bere ze zřetele hodnoty a putování dějin. Na této cestě je největší hodnotou bratrství, vědomí příslušnosti k lidskému společenství..“.

Po modlitbě Anděl Páně – 8. prosince – požehnal olympijský oheň i papež Benedikt XVI: „*Jsem rád, že mohu požehnat olympijskou pochodeň, která se dnes z Říma vydává na svou pouť do Turína, sídla nadcházejících Zimních olympijských her. Kéž by tento oheň všem připomněl hodnoty míru a bratrství, jež jsou základem Olympiád.*

POŘAD BOHOSLUŽEB: 11. – 18. prosince 2005

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDĚLE 11. prosince	3. NEDĚLE ADVENTNÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Jana SRNCE, manželku a rodiče
		DRYSICE 9.30	za + Jakuba POLÁCHA, manželku a rodiče
		PODIVICE 11.00	za dvoje + rodiče POSPÍŠILOVY a duše v oč.
PONDĚLÍ 12. prosince	PANNA MARIA GUADALUPSKÁ	PUSTIMĚŘ 17.00	za +Františku POSPÍŠILOVOU, manžela, živou a + rodinu
ÚTERÝ 13. prosince	SV. LUCIE, PANNA A MUČEDNICE	VYŠKOV 9.00	za dar zdraví a Boží požehnání a za duše v očistci
STŘEDA 14. prosince	SV. JAN OD KŘÍŽE, KNĚZ A UČITEL CÍRKVE	DRYSICE 17.00	na poděkování za přijatá dobrodiní
OD 16.00: SVÁTOST SMÍŘENÍ – CIZÍ ZPOVĚDNÍK			
ČTVRTEK 15. prosince	ČTVRTEK PO 3. NEDĚLI ADVENTNÍ	PUSTIMĚŘ 17.00	za + Františka KRAMPLA a duše v očistci
		PODIVICE 17.00	ADORACE NEJSVĚTĚJŠÍ SVÁTOSTI
PÁTEK 16. prosince	PÁTEK PO 3. NEDĚLI ADVENTNÍ	PUSTIMĚŘ 17.00	za + Miroslava KOUDELKU a Boží požehnání pro rodinu
SOBOTA 17. prosince	PÁTEK PŘED ŠTĚDRÝM DNEM „O SAPIENTIA“ (Ó Moudrosti)		
NEDĚLE 18. prosince	4. NEDĚLE ADVENTNÍ „O ADONAI“ (Ó, PANE)	PUSTIMĚŘ 8.00	za dar zdraví a Boží požehnání pro J.E. Tomáše kard. Špidlíka
		DRYSICE 9.30	za + Františka SLAVÍKA, manž., děti a ochranu P. Marie
		PODIVICE 11.00	za + Jana POSPÍŠILA, manželku, dceru a syna
		PUSTIMĚŘ 14.00-16.00	SVÁTOST SMÍŘENÍ DVA CIZÍ ZPOVĚDNÍCI

PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA

PUSTIMĚŘ: 7.300,-Kč; **DRYSICE:** 5.300,-Kč; **PODIVICE:** 2.100,-Kč

PÁN BŮH ZAPLAŤ VŠEM, KDO PAMATUJETE NA POTŘEBY SVÉ FARNOSTI.

ÚMYSLY APOŠTOLÁTU MODLITBY NA MĚSÍC LISTOPAD 2005

1. Aby se šířilo stále hlubší chápání důstojnosti muže a ženy podle záměru Stvořitele.
2. Aby hledání Boha a žízeň po pravdě přiváděly každého člověka na zemi k setkání s Pánem.
3. Abychom s končícím rokem patřili s vděčností na tvář Krista, který se pro člověka stává darem a spásou.
4. Aby Panna adventu, která s nevýslovnou láskou očekávala narození svého Syna, byla i pro nás vzorem bdělé modlitby a upřímné radosti na cestě k setkání s Pánem, který přichází.

FARNÍ INFORMÁTOR, XI. ročník, týdeník farnosti PUSTIMĚŘ, RYSICE, PODIVICE (zázn. 517356351, mobil: 723593106, josef.benicek@tiscali.cz). Vychází každou neděli díky Božímu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě a na svůj příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neb bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. Tisk: MORAVIATISK spol s r.o.; tisk 1ks=10,-Kč. Ve formátu pdf na www.pustimer.cz.